

דף סח.

עין משפט א.ב.ג.ד.ה. הו"מ סימן שנ סעיף א

א. א. גנב חלבו של חבירו ואכלו, משלם לו דמי חלבו ז.

עין משפט ו. הו"מ סימן שנ סעיף ג

ג. א. אם יש עם היאוש שינוי רשות בין שנתייאשו ואח"כ מכר הגנב, בין שנתייאשו אחר שמכר החפץ הגנוב קנה ח, לענין שאין הקונה צריך להחזיר גוף הגניבה, אבל מחזיר דמיה ט אם לקח מגנב מפורסם י. ואם לא היה גנב מפורסם אינו מחזיר כלל לא הדמים כ ולא החפץ מפני תקנת השוק, כמו שיתבאר בסי' שנ"ו סעיף ג'.

ז. רמב"ם בפ"ב מגניבה הלכה ד' מימרא דרב חסדא ומודה ר' נחוניא בן הקנה בכתובות ל' ע"ב. ובש"ך האריך כאן אם טובת הנאה ממון.

ח. כאוקימתא דרב זביד בב"ק קט"ז ע"א והרמב"ם בפ"ה מגניבה הלכה ג'. ותמה ה"ה שם שהרי באוקימתא דרב זביד סבירא ליה לר"י דשינוי רשות שקדם לפני יאוש לא קנה, ותיריך דשמא כיון דרב פפא שהוא בתראה העמיד אחרת בשלא נתיאשו כלל, הצריך לכלל דיאוש ושינוי רשות קנה איזה מהם שיהיה קודם.

והרמ"א הביא דיש חולקין שהוא הטור בשם הרא"ש בב"ק פ"י סי' י"ח ורש"י שם קט"ו ע"א ד"ה לפני יאוש, ובי"י בשם הרשב"א המצריכים יאוש לפני השינוי רשות, ועיין בסי' שנ"ו סעיף ג'. וכתב הש"ך דכן עיקר.

ט. וה"ה אם אחד קיבלה ממנו במתנה וכן אחד מבניו שקיבלה במתנה ממנו בחייו וידעו שהוא גנב מפורסם. ש"ך ס"ק ג'. ומה שצריך להחזיר דמיה הלוקח כיון דבאיסור אתא לידיה אף דהיה יאוש לפני כן הרי יאוש לבד לא קני.

י. המחבר נמשך אחר לשון הרמב"ם בפ"ה מגניבה הלכה ג' והרמב"ן במלחמות בסוכה ל' ע"א. וכ"כ הבי"י בשם הרשב"א שכתב כן בשם הראב"ד בב"ק קי"ד ע"א, דרק בלקח מגנב מפורסם אבל באינו מפורסם עשו תקנת השוק שהנגזל יחזיר ללוקח מה שנתן בעדים שזה פחות מדמיה. והסמ"ע בס"ק ז' כתב דה"ה באינו מפורסם, אבל הש"ך העמיד דברי הרמב"ם והמחבר דוקא מפורסם אבל בלא מפורסם אינו מחזיר כלל ע"ש.

והרמ"א הביא דעת הי"א דא"צ ליתן לו גם דמיה כיון שקנה לגמרי והיא דעת הטור בשם ר"י, ובי"י בשם רש"י בב"ק קי"ד ע"ב ד"ה נשבע, ורשב"א שם שהביא ראיה מסוכה ל' ע"א ע"ש.

כ. ואם בא בכל זאת להחזיר ואומר איני חפץ בממון שאינו שלי, צריך להחזיר לבעלים הראשונים. סמ"ע ס"ק ח' ממדכי בב"ק סי' קל"ט.

ח"מ סימן שסא סעיף ד

ה. ד. אין נקרא שינוי רשות אלא במוכר הדבר שגנב או נתנו במתנה לאחר אבל הורישו לבניו לא הוי שינוי רשות^ל דרשות יורש לאו כרשות לוקח. ויתבאר בסי' שנ"ג.

ח"מ סימן שסב סעיף ג

ג. ג. מכרה הגזלן או נתנה במתנה אע"פ שלא נשתנתה הגזילה אינה חוזרת בעצמה מיד הלוקח, כיון שנתיאשו ממנה הבעלים^מ, בין שנתיאשו לפני המכירה או אחריה^נ קנאה הלוקח ביאוש ושינוי רשות.

הגה: ויש חולקין, וכמבואר בסי' שנ"ג סעיף ג' דבעינן שיהיה היאוש קודם המכירה^ס והמתנה.

ח"מ סימן שנ סעיף א עין משפט ז.ז.

א. א. גנב חלבו של חברו ואכלו, משלם לו דמי חלבו^ע.

דף סח:

ח"מ סימן שסח סעיף א עין משפט א.

א. א. המציל מיד ליסטים ישראל הרי אלו שלו מפני דבסתם הדבר שנתיאשו הבעלים ממנו^פ, ואם ידע שלא נתיאשו הבעלים חייב להחזיר.

ל. דהלכתא כרבא בב"ק קי"א ע"ב וכך פסק הרמב"ם שם.

מ. נתבאר בסי' ש"ג ובסי' שס"א.

נ. בסי' שנ"ג סעיף ג'.

ס. טור בשם הרא"ש וכתב הש"ך דכן עיקר.

ע. רמב"ם בפ"ב מגניבה הלכה ד' מימרא דרב חסדא ומודה ר' נחוניא בן הקנה בכתובות ל' ע"ב. ובש"ך האריך כאן אם טובת הנאה ממון.

פ. ממשנה בב"ק קי"ד ע"א ושם בגמ' החילוק בין לסטים ישראל לגוי. ועיין בסי' שפ"א סעיף ג'.

אבל המציל מיד ליסטים גוי או מוכס גוי חייב להחזיר דסתם הדבר שלא נתיאשו הבעלים, ואם ידוע שנתיאשו הרי זה שלו.

א. ב. מפני מה אמרו דבסתם ישראל נתיאשו הבעלים ובסתם גוי לא נתיאשו מפני שהבעלים יודעים שגוים מחזירין ^ז מיד הגזלן אע"פ שאין שם עדים שגזל אלא גם בראיות רעועות וע"פ אומד הדעת לא כן בישראל.

הגה: סתם גניבה הוי יאוש ^ק אפי' בגוי ^ר, וע"כ הקונה מן הגנב לא היה צריך להחזיר הגניבה אלא א"כ יודעים שלא נתיאשו הבעלים, שהרי קנאה הקונה ביאוש ושינוי רשות כמו שנתבאר בסי' שנ"ג.

מיהו נהגו להחזיר ^ש כל גניבה ואין לשנות מן המנהג כמו שנתבאר בסי' שנ"ו ואין חילוק בזה בין גנב לגזלן דבכל ענין מחזיר דמיו לקונה ונוטל את שלו. ועיי' בסי' רל"ו בדין הקונה קרקע גזולה.

עין משפט ג. חו"מ סימן שנ סעיף א
עיי' לעיל דף סח. עין משפט ו.

עין משפט ו. חו"מ סימן שנד סעיף ו

ו. ז. גנב או גזל ולא נתיאשו הבעלים אינם יכולים להקדיש לא הגנב והגזלן ולא הבעלים ^ת, אפי' אם יש להם עדי גניבה וגזילה ויכולים להוציאו בדיינים, לפי שאינו ברשותם, והגנב והגזלן אינם יכולים להקדיש לפי שאינו שלהם.

- צ. פי' דייני עכו"ם מחזירין בדיניהם לפי אומד הדעת בלא עדים.
- ק. בב"ק קי"ד וביש"ש שם סי' כ"ז. והטעם דבגניבה דלא יודע הנגנב מי גנבו מידו כדי שיחזור עליו להוציא מידו, משום כך מתיאש אפי' בגנב גוי, משא"כ בלסטים שלקחו מידו בזרוע וגזלו ממנו בפניו לא מתיאש בסתם. סמ"ע ס"ק ד'.
- ר. הש"ך בס"ק ב' האריך להשיג על דברי הרמ"א והביא ראיות דבגוי לא מתיאש ע"ש.
- ש. מתרומת הדשן סי' ש"ט.
- ת. מבב"ק ע' ע"א ובפ"ק דבב"מ ז' ע"א.

בד"א במטלטלין אבל בקרקעות א אם יש לבעלים עדים שיכולים להוציאו בדיונים יכולים הבעלים להקדישו כי בכל מקום הוא ברשותם.

יו"ד סימן רנח פעיף ו

ו. הנודר צדקה אינו יכול לחזור בו ב, אלא א"כ נשאל לחכם והתיר לו. ואם הגיע ליד הגבאי ג אינו יכול לישאל עליו.

א. שם בב"מ בסוגיא ומימרא דרב נחמן.

ב. ואף שזה ממון שאין לו תובעים מ"מ חייב לשמים לתת מדין "בפיך" זו צדקה, כ"כ הרשב"א בתשובה סי' ע"ז.

ג. כמ"ש בתרומה בנדרים נ"ט ע"א.